خێزانی کامکار و مۆسیقای کوردی

شارستانیەی مرۆڤایەتی بە هەوڵ و کۆششی میللەتان بونیادنراوە. هەر نەتەوەیەک بە پێی گونجاندنی باری ئابووری، رامیاری، کۆمەڵایەتی، فەرهەنگی خۆی بەشداری تێدا کردووە. لە بواری ئەدەب و هونەریشدا کە سەرخانی ژێرخانە ئابوورییەکەیەتی بیری مرۆڤایەتی ئاوێزانی یەکدی بووە بۆ داهێنانی ئەدەب هونەری جیهانی هەر نەتەوەو بە پێی رۆڵی مێژوویی خۆی، ئێرانیەکان رۆڵێکی گرنگیان دیوە بۆ پێشکەوتنی زانست _ فەلسەفە _ مەنتیق _ مۆسیقا _ شانۆ _ هەتد بە هەمان شێوە بابلیەکان لە داهێنانی نووسین، فیرعەونەکان لە ئەهرامەکان، ئاشووریەکان، ساسانیەکان، پاشانیش شارستانیەتی ئیسلامی.

تەنانەت تێکەڵ بوونی ئەو شارستانیانە لە بواری هونەری مۆسیقا و گۆرانی دا بووە هۆی داهێنانی نووسینی نۆتەی مۆسیقی، هەروەها داهێنانی چەندەها ئامێری مۆسیقا وەک "قانوون _ ساز _ عود _ رەباب _ گیتار _ هارب" پاشانیش بە هۆی بەشداری کردنی کەنیسە، ئەوروپا لە مۆسیقا دا چەندەها ئامێری دی وەکوو ئۆرگۆن _ پیانۆ _ وە چەندەها ئامێری ژێداری دی هاتە کایەوە .

دەتوانین بڵێین وابەستەیی کورد بە شارستانیەتی رۆژهەڵاتەوە و پایبەندبوونی بە ئایینی زەردەشتەوە رۆڵێکی گرنگی هەبووە لە بەرەو پێش چوونی هونەرەکەیدا، هەربوونی مۆسیقا و گۆرانی لە ئاتەشگاکاندا تا دەگاتە بواری کارکردن و بۆنە کۆمەڵایەتیەکانی دی _ تەنانەت هاوسێ بوونی کورد لە گەڵ "فارس _ تورک _ عەرەب" بە شێوەیەکی ئاشکرا و دیار کاری کردۆتە سەر هونەرەکەی، تەنانەت لە بەکار هێنانی ئامێرە مۆسیقیەکانی وەک " سەنتوور _ ساز _ عود _ قانون" و ئاوێتە بوونیان لە گەڵ ئامێرە مۆسیقا کوردیەکان وەک" باڵەبان _ شمشاڵ" بەڵکو بوونی کورد بە نەتەوەی ژێر دەست هونەرەکەشی پەرت کراوە و فەرهەنگی کوردی وابەستەی هونەری " فارسی _ عەرەبی _ تورکی " بووە، بەڵکو سامانێکی هونەری لە دەست دا بەوەی کە میللەتانی سەردەست خۆیانیان کرد بە خاوەنی هونەرەکەیی و بە سامانی میللی خۆیانیان دانا، بەڵام لەگەڵ ئەم بارە ناهەموارەدا بە درێژایی مێژوو و لەملاولەولا مرۆڤی کورد هەوڵی داوە شان بە شانی خەباتی شۆرشگێری هونەرەکەی بپارێزێت و لە ناو نەچێت. ئەویش بە هۆی چەند کەسانێکەوە چە لە رۆژهەڵاتی کوردستان یان باشوور یان باکوور. بۆیە پێویستە بۆ مێژوو هەوڵ و کۆششی ئەو سەربازە نادیارانە لە یاد نەکەین و لە مێژووی هونەری کوردی دا تۆماریان بکەین چونکە رۆڵێکی گرنگیان دیوە بۆ پەرە پێدانی هونەری گۆرانی کوردی، یەکێک لەو گروپانە خێزانی "کامکارە" کە ساڵانێکی دوور و درێژە ئەسپی خۆیان لەم بوارەدا تاو داوە تا ئێستاش بەردەوام کاری هونەری دەکەن.

ئەو کەسەی ئەم خێزانەی فێری مۆسیقی کوردی کردووە باوکی ئەم خێزانەیە کە هەشت کوڕ و کچێکی عاشقی مۆسیقا کردووە، ئەم هونەرمەندەش مامۆستا "حەسەنی کامکارە_ ..."

بەڵێ... مۆسیقا هێندە هونەرێکی شایستە و باڵایە کە پابەندی هیچ توێژ و چینێک نییە بە تایبەتی خۆیان بزانێت، بەڵکو کەسانێکە کە خولیایەکی خۆڕسک و بەهەرەیان تێدایە دەتوانن لەو دەریایە بێ بنەدا مەلە بکەن. کوردستانی رەنگینیش بە دیمەنی جوانی _ ژیانی ساکاری کۆمەڵایەتی _ فولکلۆری پڕ باری " 1- لە گۆرانی مۆسیقا کە نەوەکان سینە بە سینە دەما و دەم یەک لە دوای یەک بە جێیان هێشتووە .

حەسەنی کامکار لە ساڵی 1302 ک_ ش، بەرامبەر 1923/ز لە شاری سنە لە دایک بووە. هەر لە منداڵییەوە ئالودەی مۆسیقا بووە بە جۆرێک کە زۆربەی ئاواز و گۆرانیەکانی لەبەر کردووە. خۆی دەڵێ: " یەکەمین پردی پەیوەندی نێوان ئەم و هونەری مۆسیقا بەهۆی "سەتار" ژنێکی نابیناوە بووە بەناوی "عەلی خان" کە کاکی کامکار دەڵێت: " بە ماندوو بوون و گیرو گرفتێکی زۆرەوە

چەند پۆلێکم کۆکردەوە ئامێری "تار" ێکم لە عەلی خان کڕی، بە نهێنی خۆم رادەهێنا هەرچەندە چەند جارێک باوکم و کەسانی تری خێزانەکەم لە دوور و نزیک سەریان دەشکاندم لەبەر ئەوە نەبوو کە من ئەو سازەم پەیدا کردبوو بەڵکو دەیانویست کە خۆم بە کاری ترەوە خەریک بکەم"، بە لام پاش تەمەنی دوانزەساڵی بوارێکی چاوەڕوان نەکراو بە هانایەوە دێت و لە خوێندنگای سەربازی دادەمەزرێت. ئەویش کە تەنها جێگایەک بووە لە چاو سوور کردنەوەی باوکی دەربازی بێت و ئەو سۆز و خۆشەویستیەی بۆ مۆسقا هەیبوو بێتە دی و پاشانیش بەو خۆشەویستیە بۆ مۆسیقا منداڵەکانی پەروەردە بکات .

حەسەنی کامکار بێجگە لە ئامێری "تار" کە خۆی فێری ببوو. لە دەستەی مۆسیقای سوپا لە گەڵ چەند ئامێر بادی "2" ئاشنایی پەیدا کردووە. پاش یانزەساڵی رووی کردە ئامێری وایلۆن " کەمان و شارەزایی تێدا پەیداکرد. کامکار لەم کاتە بەدواوە رووی کردە کۆکردنەوە و نووسینەوەی جۆرەها گۆرانی فۆلکلۆری کوردی کە پتر لە"400" گۆرانی کۆکردەوە ئەو کاتانەی کەم کەس بیریان لەم کارە دەکردەوە. بە ماندوو بوونی شەوانی و رۆژانی توانی چەند خولێکی فێربوون بکاتەوە پاشان بوون بە پەیمانگای هونەری لە شاری سنە و توانی چەندەها مۆسیقا ژەن پێبگەیەنێت، لەوانە هەشت کوڕ و کچێکی هەروەها زۆربەی هونەرمەندانی کوردستان.

بۆیە زۆربەی کۆڕەکانی رۆڵێکی گرنگیان دیوە لە پێکهێنانی گروپی کامکار کە کوڕەکانی ئەمانەن:

-1 هووشەنگ کامکار: هووشەنگ لە ساڵی 1946 ز لە شاری سنە هاتووەتە دنیاوە هەر لە منداڵیەوە لای باوکی دەستی کردووە بە خوێندنی ئامێری سەنتوور پاشان لە ئامێری وایلۆن " کەمان" پسپۆڕی پەیدا کردووە. لە پەیمانگای مۆسیقی " سەبا" کە لەلایەن باوکیەوە بەڕێوە دەبرا بەردەوام بووە .

بۆ خوێندنی ناوەندی چووەتە تاران لە پەیمانگای میللی باڵا خۆی ناونووس کردووە.

لە ماوەی ساڵێک مۆسیقی کلاسیکی جیهانی خوێندووە و پاشان دەگەڕێتەوە سنە و بۆ ماوەی چەند ساڵێک بە ناونیشانی کارمەندی مۆسیقا لە فەرهەنگ و هونەری سنە دادەمەزرێت، و لە ساڵی 1969 دەچێتە دانشگای هونەرە جوانەکانی تاران و لە بەشی ئاهەنگ سازی " تالیف" بە پلەی یەکەم خوێندن تەواو دەکات و بۆ بەردەوام بوونی لە زانستی مۆسیقا بەرەوە ئیتالیا دەچێت و بۆ ماوەی یەک ساڵ لە ئاکادیمیای " سانتاچیچلیا" رۆما لە خوێندنی " هارمۆنی" "3" خەریک دەبێت. پاشان بەرەو ئەمریکا دەچێت لە دانشگای سانفرانسیسکۆ لە "مێژووی مۆسیقا" بڕوا نامەی فەوقە لیسانس "ماجیستەر" وەردەگرێت لە ساڵی 1978 دەگەڕێتەوە تاران. لە دانشگای هونەرە جوانەکان _ فارابی دەست دەکات بە وانە وتنەوە جگە لەم کارەی چەند کارێکی تیۆری ئەنجام دەدات و چەند کتێبێک وەردەگێڕێت:

-1 "دەستگای شوور و فۆرمەکانی مۆسیقی ئێران" کە نامەی بڕوانامەکەیەتی بە زمانی ئینگلیزی

-2 وەرگێرانی کتێبی "مۆسیقای روسیا لە سەدەی نۆزدەهەم "

-3 وەرگێرانی " بنەمای ئۆرکستراسیۆن" لە دانراوەکانی "ریمسکی کۆرساکۆف" بە چاپی گەیاندووە

-4 وەرگێرانی کتێبی "هارمۆنی سەدەی بیستەم" دانراوی "پرسیچیتی "

-5 وەرگێرانی کتێبی " فۆگ دا واشیۆن" دانراوی " جان ورال" لە کارە مۆسیقیەکانی کە زۆربەی ئۆرکسترایەکی گەورە ئەنجام دراوە و ئاوێتەی ئامێرە میللیەکانی کردووە توانیویەتی " گوڵی هەمیشە بەهار" بە دەنگی شەهرامی نازری، وە " کنسرتینۆ" بۆ ئامێری تار و ئۆرکسترا مۆسیقای وێنەیی بۆ فیامی "پەردەی ئازادی" کە خەڵاتی یەکەمی وەرگرتووە لە فستیڤاڵی فەجر _

کاسێتی گۆرانی بە ناوی " بەهاران بیایید" بە دەنگی شەهرامی نازری، بێژەن کامکار کاسێتی "دەر گولەستانە" لە شیعری سوهرابی سپێهری بە دەنگی شەهرام _ کاسێتی "بیا حافز" بە دەنگی بێژەنی کامکار.

-2بێژە کامکار: لە ساڵی 1328 ک.ش 1949 ز. لە سنە هاتۆتە دنیاوە سەرەتاییەکانی مۆسیقای لای باوکی وەرگرتووە لە 6 ساڵیەوە هەستی کردووە کە دەنگی خۆشە بۆیە هەر لەو کاتەوە لە گەڵ رادیۆی سنە هاوکاری کردووە بەبەرنامەی منداڵان دەستی پێ کردووە بێژەن تا تەمەنی 26 ساڵی هەموو چالاکیە هونەرییەکانی خۆی لە چوارچێوەی خێزان و رادیۆی سنە و فەرهەنگ و هونەر تێپەڕی نەکردووە ئەو ساتانە ساڵانی پڕ باری بێژەن بووە کەپایەی هونەری خۆی پەرە پێداوە تا ساڵی 1974 دەچێتە تاران لە دانشگای هونەرە جوانەکان بەشی مۆسیقا، هەمان کات پەیوەندی دەکات بە گروپی "شەیدا" "4" بە سەرپەرشیتی محمەد رەزا لوتفی ئاشنایەتی هونەری لە تەک شەهرام نازری، محەمەد رەزا شەجەریان دەکات. پاشان لە گروپی "عارف" هاوکاری دەکات پاش ساڵی 1979 لە کۆمپانیای" روح ئەفزا" وەک گۆرانیبێژ بە چەند کاستێک بەشداری دەکات کە دەگاتە نزیکەی بیست گۆرانی بێژە پسپۆڕی لە ئامێری "تار" دایە بەڵام لەم گروپە دا "رباب" دەژەنێت و لە زۆربەی کاسێتەکاندا ئامێری دەف بەکار دەهێنێت.

بەرهەمکانی بێژەن وەک گۆرانی بێژ بەرهەمی هوشەنگی برای بە ناوی "کجایید ای شهیدان" پارچەیەک لە "حەسار" لەبەرهەمی حسێن عەلیزادە "زەردی خەزان" بەرهەمی ئەرسەلان کامکار. پاشان چەند وڵاتێک دەگەڕێت بۆ پێشکەش کردنی بەرهەمەکان وەک ئەڵمانیا _ سویسرا_ بەلجیکا _ سوێد .

-3 پێشەنگ کامکار لە ساڵی 1951 لە شاری سنە لە دایک بووە لە تەمەنی 7 ساڵیەوە لە سەردەستی باوکی ئاشنای مۆسیقا دەبێت. خولیای خۆی لە ئامێر سەنتوور بەکار هێناوە پاشان هاوکاری لە گەڵ رادیۆی سنە دەکات ماوەی پێنج ساڵ درێژە بەو کارەی دەدات پاشان بۆ ماوەی 4 ساڵ لە دامەزراوی فەرهەنگ و هونەر دەبێتە مامۆستای ئامێری سەنتوور ساڵی 1977 دەچێتە تاران لە دانشگای هونەرە جوانەکان، بۆ بەدەست هێنانی بڕوانامەی لیسانس، پێشەنگ یەکێکە لە دامەزرێنەرانی گروپی شەیدا، و تاک ژەنی ئامێری سەنتوور بووە لایان پاشان چەند بەرهەمێکی لەگەڵیان ئەنجام داوە.

-4 ئەرسەلان کامکار: لە ساڵی 1960 لە شاری سنە هاتۆتە دنیاوە لە تەمەنی 7 ساڵی ئاشنایی لە گەڵ مۆسیقا پەیدا کردووە پاشان لە گروپی منداڵان بەشداری دەکات پاشان لەسەر دەستی باوکی ئامێری وایلۆن " کەمانچە" فێر دەبێت و پەیوەندی بە فەرهەنگ و هونەرەوە دەکات و بە ئامێر ژەنی عود _کەمان بەشداری چەندەها فستیڤاڵ دەکات لە سەرانسەری ئێران.

پاش ئەوە ئاشنایەتی لە گەڵ مۆسیقای کلاسیکی رۆژئاوا پەیدا دەکات و ساڵی 1979 دەچێتە دانشگای هونەرە جوانەکان بەشی مۆسیقا وانەکانی لەژێر دەستی "مەنوچهری ئەنساری" دەخوێنێت. پاشان دەچێتە ئۆرکسترای سەمفۆنی تاران تا ئێستاش لە چالاکیەکانی دا بەشداری دەکات پاش 2 ساڵ ل پەروەردە کردنی خۆی بەکاری هارمۆنی "هارمۆنی و ئاهەنگ سازی" لەسەر دەستی برا گەورەکەی هوشەنگ یەکەم کاری هونەری خۆی بە ناوی "بەیادی سەید عەلی ئەسغەری کوردستانی" پێشکەش کرد کە جێی رەزامەندی بوو پاش ئەمە گوڕێکی دی دایە خۆی بۆ بەرهەمهێنانی "زەردی خەزان" "سویت سەمفۆنیای کوردی" فۆرمی کارەکانی سوود وەرگرتنە لە مۆسیقای فۆلکلۆری کوردی و پشت بەستن بە بنەماکانی مۆسیقای زانستی جیهانی لەو بەرهەمانەی کە بەم شێوە ئەنجامی داوە.

"کونشترتو بۆ کەمانچە و ئۆرکسترا" کە کارێکی هاوبەشی ئەرسەلان و ئەردەشیری برایەتی.

5- ئەرژەنگ کامکار: لە ساڵی 1956 ک.ش لە سنە لە دایک بووە هەر لە منداڵیەوە ئاشنای مۆسیقا بووە. لە منداڵیەوە شارەزای ئامێری سەنتوور دەبێت پاشان لە ئۆرکسترای سنە بە ئامێری "زەرب" لەگەڵ باوکی بەشداری دەکات .
تا ساڵی 1976 لە ئۆرکسترای فەرهەنگ و هونەر بەردەوام دەبێت پاشان دەچێتە تاران پاش خوێندنی ناوەندی دانشگای هونەرە جوانەکان بەشی نەقش و نیگار هەمان کات پەیوەندی دەکات بە رادیۆی ئێرانەوە لەگەڵ گروپی "شەیدا" بە سەرپەرشتی محەمەد رەزا لوتفی هاوکاری دەکات ئەرژەنگ خۆی دەڵێت: " ئەو کاتەی هاوکاری خۆم لە گەڵ گروپی شەیدا کرد لە ئامێری "زەرب" پێشکەوتنێکی چاکم بەدەست هێنا هەر ئەو هۆیە وای لێکردم لە گەڵ ئەو گروپە بەردەوام بم.
هەر چەندە کاری سەرەکی ئەرژەنگ نەقش و نیگارە، بەڵام حەز و ئارەزووی خۆی لەو ئامێرەدا دەبینێتەوە.
6- ئەردەشێر کامکار: لە ساڵی 1962 ز لە سنە هاتۆتە ژیانەوە لە تەمەنی 7 ساڵیەوە لە ژێر چاوەدێری باوکی ئاشناییەکی لە ئامێری وایلۆن "کەمانچە" پەیدا کردووە لە تەمەنی 10 ساڵیەوە لە ئۆرکسترای "بارید" لە فەرهەنگ وهونەری سنەو تاران و شارەکانی دی بەشداری کردووە.
هەر لەو رۆژانە لە پاڵ ئامێری وایلۆن "کەمانچە" فێری ئامێری "جۆزە _ کەمانچە" بووە لە تەمەنی 19 ساڵیەوە لە گەڵ گروپی "عارف _ شەیدا" بەسەر پەرشتی محەمەد رەزا لوتفی _ پەرویزی مشکاتیان _ حسێن عەلیزادە، بەشداری کردووە. ئەردەشێر بە هۆی هوشەنگی برای _ محەمەد رەزا لوتفی ئاشانی مۆسیقای ئێران بووە .
لە چەند بەرهەمێک بەشداری کردووە لەوانە: کۆنسێرتی کەمانچە و ئۆرکسترا کە کاری هاوبەشی ئەردەشێر و ئەرسەلانی برایەتی.
7- ئەردەکان کامکار: لە ساڵی 1968 ز لە سنە لە دایک بووە هەروەک براکانی تری هەر لە منداڵیەوە خولیای مۆسیقای لا دروست بووە لە ژێر دەستی باوکی هونەرمەندی لەسەر ئامێری سەنتوور. هەر لە منداڵییەوە لە گەڵ گروپی نەوجەوانان لە فەرهەنگ و هونەری سنە بەشداری کردووە لە ساڵی 1978 دێتە تاران لە ژێر دەستی برای گەورەی پێشەنگ وانە دەخوێنێت و چەن کاستێک تۆمار دەکات. ئەردەوان شارەزاییەکی چاکی لە تەکنیکی ئامێری سەنتور دا هەیە وەک تەکنیکەکانی تاکژەنی "ماهور" "ئسفەهان" هەروەها "کنسرتینۆ وارکسترا" کە کاری هاوبەشی خۆی براکەی هوشەنگە .
شێوازی کارکردنی هونەری کامکارەکان
گەر سەرنجێک لە کارە هونەریەکانی کامکارەکان بدەین دەبینین ئەم خێزانە لە دەورووبەرێکی کوردنشین پەروەردە بوون . هەر هەموشیان لە منداڵیەوە ئاشنای مۆسیقا بوون. بۆیە جێگای سەرسووڕمان نییە کە بڵێین مۆسیقا لای ئەمان خۆرسکە و لە منداڵیەوە ئاشنای گۆرانیە فولکلۆرە گۆرانیەکان بوون چ بە هۆی باوکیان یان رادیۆ یان دەماودەم لە زاری خەڵکیەوە ئاشنای بوون .
کارێکی گرنگی تری ئەم گروپە ئەوەیەکە هەرچەندە هەر لە منداڵیەوە مۆسیقایان وەک خولیایەک لە ژێر چاوەدێری باوکیان بووە زۆربەیان مۆسیقایان کردووە بەکاری سەرەکی ژیانیان و دانشگای هونەریان خوێندووە بە تایبەتی هوشەنگ _ ئەرسەلان _ کە هۆشەنگیان مۆسیقای لە ئیتالیا و مێژووی مۆسیقای لە ئەمریکا خوێندووە، کە ئەمەش لە کارەکانیان رەنگی داوەتەوە و ئەرسەلان پسپۆڕی لە ئاهەنگ سازی و زانستی هارمۆنی هەیە ئەوانی دیش زۆر بلیمەتانە لە ئامێرەکانیان پسپۆڕیان وەرگرتووە زۆربەی ئەو ئامێرانەی بەکاری دەهێنن جۆراوجۆرە کە واتە بە ئاوێتە کردنی میلۆدیە "5"کوردیەکان + زانستی مۆسیقای جیهانی + کاریگەری مۆسیقای ئێرانی، و لە بەکار هێنانی ئامێرەکان.

ئامێرە میللییەکان وەک " تار _ سەنتوور _ عود _ نای بادی _ زرەب " + ئامێرە رۆژئاواییەکان " وایلۆن _ ویۆلا _ چلو _ ترامپیت" هەروەها سوود وەرگرتنیان لە کەلەپوری کۆنی مۆسیقای ئێرانی.
تەنانەت هوشەنگ خاوەنی شێوازێکی تایبەتی خۆیەتی کە خۆی ناوی "مۆسیقای میللی کوردی " لێ ناوە. کە ئەم زاراوەیە بە شێوەی جۆراوجۆر بەکار دەهات .
هەروەها داڕشنەوەی گۆرانییەکانی گۆرانیبێژانی وەک سەید عەلی ئەسغەری کوردستانی، عەلی مەردانە بە داڕێژراوێکی هاوچەرخانە و تێکەڵ بە زانستی هارمۆنی.
هەروەها داڕشتنی کاری وەک "کۆنشرتو بۆ کەمانچە و ئۆرکسترا"
یان "سویت سەمفۆنیای کوردی" کە یەکەم کارە لە هونەری کوردی دا بکرێت.
خاڵێکی تر ناوچەی سنە بە زاراوەی ئەردەڵانی ئاخاوتن دەکەن و نزیکیان لە ناوچەی هەورامان _ لۆرستان _ سوودێکی تەواویان لە فۆلکلۆری ئەم ناوچانە وەرگرتووە. لە کارەکانیان دا وەک _ خۆشە هەورامان _ باران بارانە.
بۆ ئەم میلۆدیە فولکلۆریانە هەوڵیان داوە کە زۆربەی ئامێرەکانیان میللی یان ئێران بن وەک ئامێرە ژێ دارە بێ کەوانەکان لەوانە: تار _ سێتار _ قیچک _ جۆزە _ عود _ نای بادی _ زەرب _ سەنتوور .
کە شێوازی پێشەکی مۆسیقا یان میلۆدی کوردین بەڵام زۆر بە وەستایانە کاتەکانی ورد کراونەتەوە لە نێوان بارە مۆسیقاییەکاندا پشووی مۆسیقای جیا بەدی دەکەین کە ئامێری دەف پڕ ئەکرێنەوە تەنانەت لە رووی شێوازی دەربڕینەوە کۆمەڵێک سۆزی مۆسیقایی ئاوێتەیان بووە وەک بەکار هێنانی نەرم ژەنی piano یان هێزە ژەنی "fort" هەست دەکەین کە زۆربەی رەزمەکان رەزمی خێران کە سەرچاوەکەی لە میلۆدییە کوردییە رەسەنەکان وەرگرتووە .
هەروەها بەکارهێنانی شێوەی هۆرە _ سیاچەمانە _ چ بە ژەندن یان دەنگ .
ماوەتەوە سەر ئەوەی کە بڵێین گروپی کامکار تەنها بە ئێرانەوە وابەستە نین بۆ پێشکەش کردنی هونەرەکەیان بەڵکو ساڵانە چەندەها گەشتی هونەری سازدەکەن. بۆ هەندەران بۆ ناساندنی هونەری کوردی کە دەتوانین بڵێین کە تاکە گروپن بە رێکوپێکییەوە بە شێوازێکی هونەری هاوچەرخ، بیانییەکان و کوردانی دەرەوە و میللەتان بە هونەری کوردی ئاشنا دەکەن .

سەرچاوە بە فارسی :
مردان موسیقی ایرانی
تالیف: حبیب الە نێیری فر تهران 1370 ە.ش
ئەدەب و هونەر – کوردستانی نوێ
لاپەڕەی 5 و 8
ژمارەی 1526 پێنجشەمە 1997/12/25